ଅଷ୍ଟମ ପରିଚ୍ଛେଦ
ବିବିଧ ବୃତ୍ତି

ପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣିତ କୃଷି ଓ ଜଳସେଚନ, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ କାରବାର, ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକରେ ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ରୂପରେଖ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରାଯାଇନାହିଁ । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିବାସୀମାନେ ନିଜ ନିଜର ମୌଳିକ ବୃତ୍ତିସହିତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବୃତ୍ତି ଯଥା-ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ, ଶିକ୍ଷା ବୃତ୍ତି, ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟ, ଚିକିତ୍ସା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାଆଦି ଅବଲମ୍ବନ କରିଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରଶାସନ ବା ଶିକ୍ଷା ବୃତ୍ତିରେ ନିଯୁକ୍ତ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଳ୍ପ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାରେ ସେମାନଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଘରୋଇ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ଭଣ୍ଡାରି, ଧୋବା, ଦରଜୀ, ଗାଡ଼ି ଚାଳକ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସେବା ସମାଜ ପାଇଁ ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ

ଉଭୟ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ଅଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗରେ ଚାକିରି ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରିଥାଆନ୍ତି । କାରଣ ଏଥିରେ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ରହିଅଛି । ୧୯୯୧ର ଏକ ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ନିଯୁକ୍ତି ପରିସ୍ଥିତି ଜଣାପଡେ । ୧୯୮୯ରେ ଜିଲ୍ଲାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଅର୍ଦ୍ଧ-ସରକାରୀ ଏବଂ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ସଂସ୍ଥା ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା :

ସାଧାରଣ ସେକ୍ଟରର କର୍ମଚାରୀବୃନ୍ଦ

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	ଅର୍ଦ୍ଧ-ସରକାରୀ କେନ୍ଦ୍ର	ଅର୍ଦ୍ଧ-ସରକାରୀ ରାଜ୍ୟ	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ନିକାୟ	ମୋଟ
(୧)	(୨)	(୩)	(୪)	(୫)	(୬)
୪,୬୪୮	୧୯,୫୦୬	୧,୨୯୧	୧,୨୯୧	୬୫୩	୨୭,୩୮୯

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ

ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା ବ୍ୟତୀତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସବକାଳୀନ ଅଗ୍ରିମ, ଗୃହନିର୍ମାଣ ଅଗ୍ରିମ ଇତ୍ୟାଦି ଋଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ବାସଗୃହ କିମ୍ବା ଘରଭଡା ଭତ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଗାଡି କିଣିବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରିମ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହା ଛଡା ଗସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କର ଔଷଧ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ୧୯୭୬ରୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ବୀମା ଯୋଜନା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଫଳରେ ଚାକିରିରେ ଥାଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ ସେହି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଯୋଜନାନୁସାରେ ଟଙ୍କା ମିଳିଥାଏ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଗମ ଯଥା-ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ, ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ଇତ୍ୟାଦିରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଜ ନିଜର ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାମାନ ରହିଅଛି । ସେହି ଅନୁସାରେ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଛୁଟି, ଔଷଧ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି, ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଭୃତି ସୁବିଧା ପାଇଥାଆନ୍ତି ।

କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ସଂଘ

ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସେବାର ବିସ୍ତାର ଲାଭ ଘଟିଛି । ଏହି ସଂସ୍ଥାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ନିଜ ନିଜର ଅସୁବିଧା ଦୂରକରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂଘମାନ ଗଠନ କରିଅଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ସଂଘ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶା ଅଣଗେଜେଟେଡ କର୍ମଚାରୀ ସମନ୍ୱୟ ସମିତି ପ୍ରଧାନ ଅଟେ । ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରରେ ଅନୁରୂପ ସଂଘମାନ ଗଠନ କରିଅଛନ୍ତି ।

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha

ବିଦ୍ୟାଭିତ୍ତିକ ବୃତ୍ତି

ଶିକ୍ଷକ, ଓକିଲ, ଡାକ୍ତର ଇତ୍ୟାଦି ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଜିଲ୍ଲାର ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଯଥେଷ୍ଟ ଅବଦାନ ରହିଛି । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ କାର୍ଯ୍ୟକରିଥାଆନ୍ତି ।

୧୯୮୮-୮୯ରେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ମୋଟ ୭,୩୧୯ ଜଣ, ମଧ୍ୟଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ୪,୦୩୮ ଜଣ, ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ୪,୩୪୫ ଜଣ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ୧,୧୯୦ ଜଣ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ।

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଅନୁଧ୍ୟାନକଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ମାସିକ ବେତନ ୯୪୦ ଟଙ୍କାରୁ ୧,୪୬୩ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ଟଙ୍କା ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଚଳାଇବା ନିମିତ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରୁଥିଲେ । ଉଚ୍ଚଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ମାସିକ ବେତନ ୧,୧୭୦ ଟଙ୍କାରୁ ୨,୨୬୫ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ଏହା ଛଡ଼ା କେତେକ ପରୀକ୍ଷା ଖାତା ମୂଲ୍ୟାୟନକରି, ଘରୋଇ ଟିୟୁସନ ଇତ୍ୟାଦି କରି ଅଧିକ ଅର୍ଥ ପାଉଥିଲେ । ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଥିଲା ।

ଓକିଲାତି

୧୯୮୯ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ୫୩୫ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଓକିଲାତି କରୁଥିଲେ । ସାଧାରଣତଃ ସେମାନେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ କୋର୍ଟଥିବା ସ୍ଥାନରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଦେଓ୍ୱାନୀ, ଫୌଜଦାରୀ ଓ ରାଜସ୍ୱ ସମ୍ପର୍କୀୟ ମୋକଦ୍ଦମା ଗୁଡ଼ିକରେ ମହକିଲମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ମୋକଦ୍ଦମା ଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ୱ ଅନୁସାରେ ଓକିଲମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପାଉଣା ପାଉଥିଲେ । ଓକିଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପାଉଣାର ତାରତମ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।

ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ତିନୋଟି ଓକିଲ ସଂଘ ଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ ଏବଂ ନୀଳଗିରି । ବାଲେଶ୍ୱର ଓକିଲ ସଂଘଟି ସବୁଠାରୁ ପୁରୁଣା । କାରଣ ଏହା ପ୍ରାୟ ଶହେ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକକାଳ ଚାଲିଛି । ୧୯୦୧ରେ ଭଦ୍ରକରେ କୋର୍ଟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ନୀଳଗିରି କୋର୍ଟ ନିକଟ ଅତୀତରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛି । ଓକିଲ ସଂଘ ଗଠନ ହେବାର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ସାହ ସୃଷ୍ଟିକରିବା ଏବଂ ପାଠାଗାର ଇତ୍ୟାଦିର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇଦେବା । ସଂଘର ସଭାପତି, ସଂପାଦକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ବର୍ଷକ ପାଇଁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତରୀ

୧୯୮୫-୮୬ରେ ମୋଟ ୧,୫୫୪ ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଅଛି --

ଏଲୋପାଥିକ ଡାକ୍ତର	..	୧୮୦
ଆୟୁର୍ବେଦିକ ଡାକ୍ତର	..	୧୮୭
ହୋମିଓପ୍ୟାଥିକ ଡାକ୍ତର	..	୩୧୮
ରେଡିଓଗ୍ରାଫର	..	ନାହାନ୍ତି
ଲାବରେଟୋରି ଟେକ୍‌ନିସିଆନ	..	୩୫
ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ	..	୯୫
ସେବିକା/ନର୍ସ	..	୬୧
ମହିଳା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରିଦର୍ଶକ	..	୭୦
ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ସେବିକା ଏବଂ ଧାଈ	..	୩୬୧
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ପରିଦର୍ଶକ/ସାନିଟାରୀ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର	..	୬୯
ପାରାମେଡିକାଲ କର୍ମୀ	..	୯୪
ଟୀକା ଦେବା କର୍ମୀ	..	୮୧
ମୋଟ	..	୧,୫୫୪

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha

ଏମାନଙ୍କ ଛଡା ଅନେକ ବୈଷୟିକ ଏବଂ ଅଣବୈଷୟିକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା କରୁଛନ୍ତି ।

୧୯୮୭ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୯ ଗୋଟି ଆୟୁର୍ବେଦିକ ଡାକ୍ତରଖାନା, ୩୮ ଗୋଟି ହୋମିଓପ୍ୟାଥିକ ଡ଼ାକ୍ତରଖାନା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ହୋମିଓପ୍ୟାଥିକ ଔଷଧର ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ଥିବା ହେତୁ ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଆଦୃତ ହୋଇଛି । ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକ ଘରୋଇ ହୋମିଓପ୍ୟାଥିକ ଅଭ୍ୟାସକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ । ସେମାନେ ଭଲ ରୋଜଗାର କରୁଛନ୍ତି ।

ଘରୋଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା

ଘରୋଇ ଚାକର, ଭଣ୍ଡାରି, ଧୋବା, ଦରଜି ଇତ୍ୟାଦି ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସମାଜରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ପଦ୍ଧତିର ପରିବର୍ତ୍ତନହେତୁ କାଳକ୍ରମେ ଏହି ବୃତ୍ତି ଗୁଡିକର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଦେଉଛି ।

ଘରୋଇ ଚାକର

ରୋଷେୟା, ବୋଲକାରୀ ଏବଂ ଚାକରାଣୀ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ୧୯୬୧ରେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ୬୯୩ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪୪ ଜଣ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ହେତୁ ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ବଢିଯାଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ମଜୁରି ହାର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ସେତେ ଆକର୍ଷଣୀୟ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଖାଦ୍ୟ ପୋଷାକ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ପୋଷାକ ଓ ଆଶ୍ରୟ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ ସେମାନେ ଅଧିକ ବେତନ ପାଇଥାନ୍ତି । ଅନେକ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାର ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ଆଂଶିକ ସମୟ ପାଇଁ ଘରୋଇ ଚାକର ରଖି ଥାଆନ୍ତି ।

ବାଳକଟା

ବାଳକାଟିବା ଭଣ୍ଡାରି ଜାତିର ଲୋକମାନଙ୍କର କୌଳିକ ବୃତ୍ତି । ସେମାନେ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି ଓ ମୁଠି କିମ୍ବା ବାକ୍ସ ଧରି ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ବୁଲି ବାଳକାଟନ୍ତି । ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଯଜମାନି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସାରେ ଜିନିଷ ଆକାରରେ ସେମାନଙ୍କର ପାରିଶ୍ରମିକ ନେବା ଅଭ୍ୟାସ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି । ଯାହାହେଉ ଏବେ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଲୋକମାନେ ରେଜର ସାହାଯ୍ୟରେ ନିଜେ ନିଜେ କ୍ଷୌର ହେବାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମିବାକୁ ଲାଗିଲାଣି । ଏହା ଫଳରେ ଭଣ୍ଡାରିମାନଙ୍କର ପାରଂପରିକ ବୃତ୍ତି ଅନ୍ୟ ଆଡକୁ ଗତି କଲାଣି । ୧୯୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୧୨୬ ଗୋଟି ସେଲୁନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେଲୁନ ମାଲିକ ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ କିମ୍ବା ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଛୋଟ ଛୋଟ ସହରମାନଙ୍କରେ ଜଣେ ଜଣେ ସେଲୁନ ମାଲିକ ଦୈନିକ ୨୦ ଟଙ୍କାରୁ ୩୦ ଟଙ୍କା ପାଇଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକ ଭଳି ସହରମାନଙ୍କରେ ଦୈନିକ ହାରାହାରି ୫୦ ଟଙ୍କାରୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୋଜଗାର ହୋଇଥାଏ ।

ଲଣ୍ଡ୍ରି

ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଅଧିକାଂଶ ଧୋବା ଜାତିର ଲୋକ କରିଥାଆନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକ ସହରରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲଣ୍ଡ୍ରି ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ସହର ଗୁଡିକରେ ଏହାର ସଂଖ୍ୟା ଖୁବ୍ କମ । ଏହି ବୃତ୍ତି ପରିବାର କୈନ୍ଦ୍ରିକ । ବଡ ଧରଣର ଲଣ୍ଡ୍ରିମାନଙ୍କରେ କେତେକ ଲୋକ ମାସିକ ବେତନରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ଲଣ୍ଡ୍ରି କାଠକ୍ୟାବିନରେ ଭଡା ସୂତ୍ରରେ ଚାଲିଥାଏ । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୯୧ ଗୋଟି ଲଣ୍ଡ୍ରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ।

ସାଧାରଣତଃ ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ଲଣ୍ଡ୍ରିକୁ ସେମାନଙ୍କର ଲୁଗା ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର କେତେକ ଲୋକେ ନିଜ ଲୁଗା ସଫା କରି ଇସ୍ତ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଲଣ୍ଡ୍ରିରେ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଲଣ୍ଡ୍ରି ମାଲିକ ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ ଲୁଗା ହିସାବକରି ପଇସା ରଖିଥାଏ । ସୂତା ପୋଷାକ ପାଇଁ ୧ ଟଙ୍କାରୁ ୧.୫୦ ପଇସା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଦାମିକା ପୋଷାକ ଓ ପଶମ ପୋଷାକ ଡ୍ରାଇ-କ୍ଲିନିଂ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ବ୍ୟବସାୟର କମ ବେଶି ଅନୁସାରେ ଆୟ ମଧ କମ ବେଶି ହୋଇଥାଏ ।

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha

ଦରଜି

ଦରଜି କାର୍ଯ୍ୟ ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ଧର୍ମ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହର ଗୁଡିକରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ଦରଜି ଦୋକାନ ଖୋଲିଛନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ୪୦୫ଟି ଦରଜି ଦୋକାନ ଥିଲା । ଦରଜି ଦୋକାନଗୁଡିକର ଆୟ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ବିବାହ ଏବଂ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ଏହି ଦୋକାନ ଗୁଡିକରେ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ହୋଇଥାଏ ।

ସାଇକେଲ ମରାମତି

ଚଳିତ ଯୁଗରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ସାଇକେଲ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ସାଇକେଲକୁ ଚଳନ୍ତି ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହାର ମରାମତି ଦରକାର । ତେଣୁ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକ ସାଇକେଲ ମରାମତି ଦୋକାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ମଫସଲ ଅପେକ୍ଷା ସହରମାନଙ୍କରେ ଏହା ସଂଖ୍ୟା ବେଶି । ଗୋଟିଏ ସାଇକେଲ ମରାମତି ଦୋକାନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଏହାର ମାଲିକ ଜଣେ/ଦୁଇଜଣ ପିଲା ରଖିଥାଆନ୍ତି । ମରାମତି ସହିତ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ବିକ୍ରିକରି ମାଲିକମାନେ ସେଥିରୁ ମଧ କିଛି ଲାଭ ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଭଦ୍ରକ ଓ ବାଲେଶ୍ୱରରେଥିବା କେତେକ ବଡବଡ ମରାମତି ଦୋକାନୀ ଭଲ ରୋଜଗାର କରିଥାଆନ୍ତି । କେତେକ ସାଇକେଲ ମରାମତି ଦୋକାନୀ ଗ୍ୟାସ୍ ଲାଇଟ୍ ଭଡ଼ା ଲଗାଇଥାନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୩୬୭ଟି ସାଇକେଲ ମରାମତି ଦୋକାନ ଥିଲା ।

ପାନ ଦୋକାନ

ମାଲିକାନା ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକଗୁଡିଏ ପାନ ଦୋକାନ ଚାଲିଅଛି । ସେହି ଦୋକାନଗୁଡିକମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ପାନ ସହିତ ଧୂପକାଠି, ସିଗାରେଟ୍, ବିଡି, ମହମବତୀ, ପାଣି ବୋତଲ, ମିଠା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ମଧ ବିକ୍ରି କରିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଭଡା ଘରେ ଓ ଅନେକ କାଠ କ୍ୟାବିନ୍‌ରେ ଦୋକାନ ଚଳାଇଥାଆନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ, ସୋର, ନୀଳଗିରି, ଚାନ୍ଦବାଲି, ବାସୁଦେବପୁର ଓ ଜଳେଶ୍ୱର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବହୁତ ପାନ ଦୋକାନ ଦେଖାଯାଏ । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପାନ ଦୋକାନ ସଂଖ୍ୟା ୧,୧୬୧ ଥିଲା ।

ଚା ଦୋକାନ

ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ଚା ଦୋକାନ ଗଢିଉଠିଲାଣି । ସେଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା କହିବା ଅତି କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ସଦ୍ୟ କ୍ଷୀର ଅଭାବରେ ଚା ଦୋକାନୀମାନେ ଗୁଣ୍ଡ କ୍ଷୀରରେ ଚା ତିଆରି କରୁଛନ୍ତି । ଚିନି ଓ କ୍ଷୀରର ଚଢା ମୂଲ୍ୟ ହେତୁ ଚା ଓ କଫିର ଦାମ ବଢିଯାଇଛି । ୧୯୮୬ରେ ଚା କପ୍‌ର ମୂଲ୍ୟ ୫୦ ପଇସା ଏବଂ କଫି କପ୍‌ର ମୂଲ୍ୟ ୭୫ ପଇସାରୁ ୧ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । କେତେକ ଚା ଦୋକାନ କିଛି କିଛି ଜଳଖିଆ ମଧ ବିକ୍ରି କରିଥାଆନ୍ତି । ଚା ଦୋକାନୀମାନଙ୍କର ମାସିକ ରୋଜଗାର ଦୋକାନର ଆକାର ଏବଂ ଏହାର ଅବସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ସହରାଞ୍ଚଳରେଥିବା ଚା ଦୋକାନୀମାନଙ୍କର ବେଶି ରୋଜଗାର ହୋଇଥାଏ । ଗରାଖମାନଙ୍କୁ ଚା ଯୋଗାଇବା ଏବଂ କପ୍ ପ୍ଲେଟ ଧୋଇବା ପାଇଁ କେତେକ ଚା ଦୋକାନୀ ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ପିଲା ରଖିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋକାନୀ ମାଗଣାରେ ଖାଦ୍ୟ ଓ ରହିବା ପାଇଁ ଘର ଯୋଗାଇ ଥାଆନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୪୮୨ଟି ଚା ଦୋକାନ ଥିଲା ।

କଂସା ଓ ପିତଳ କାରିଗର

ରେମୁଣା ଓ କୁମଡାରେ ଅଟାରୀ ଜାତିର ଅନେକ ପରିବାର ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କଂସା ଓ ପିତଳର ବାସନ କୁସନ ତିଆରିକରିବା କୌଳିକ ବ୍ୟବସାୟ । ତେଣୁ ସେମାନେ କଂସା ଓ ପିତଳର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବାସନ କୁସନ ତିଆରିକରି ବାହାରକୁ ପଠାଇ ଏବଂ ନିକଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିକ୍ରିକରି ଭଲ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି ।

ମୋଚି

ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ମୋଚିମାନେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ସେମାନେ ପୁରୁଣା ଛିଣ୍ଡା ଜୋତା ଓ ଚପଲ ମରାମତି କରିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ ଜୋତା ପଲିସ୍ କରିଥାଆନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକରେ ବାସ କରୁଥିବା କେତେକ ମୋଚି ଶସ୍ତା ଚପଲ ଓ ଜୋତା ତିଆରି କରନ୍ତି । କୁଶଳୀ ମୋଚିମାନେ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରୁଥିବାବେଳେ ଅଣ-କୁଶଳୀ ମୋଚିମାନେ ଅଳ୍ପ ରୋଜଗାର କରିଥାଆନ୍ତି ।

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha

ମାଛଧରା

ମାଛଧରା ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ଜାତିର ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟବସାୟ । ଧାମରାଠାରେ ଗୋଟିଏ ମାଛଧରା ଛୋଟ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ବାସୁଦେବପୁରର ଚୁଡାମଣି ଏବଂ ଚାନ୍ଦିପୁର ନିକଟସ୍ଥ ବଳରାମଗଡ଼ିଠାରେ ଗଭୀର ସମୁଦ୍ରରେ ମାଛ ଧରାଯାଇଥାଏ । ପାରମ୍ପରିକ ରୀତିରେ ମାଛ ଧରୁଥିବା ଗୋଖା, କେଉଟ ଓ ଦେଓ୍ୱାର ଜାତି ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜାତିର ଲୋକମାନେ ମାଛ ଧରିବା ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଆଜିକାଲି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବ୍ୟବହାର କରି ମାଛ ଧରାଯାଉଥିବାହେତୁ ଏହା ଅତି ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ଜିଲ୍ଲାରୁ ମାଛ ଧରାଯାଇ ପଡ଼ୋଶୀ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କଲିକତାକୁ ମଧ ରପ୍ତାନି କରାଯାଉଛି ।

ପଥର କାରିଗର

ନୀଳଗିରି ଥାନା ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁପରିମାଣର ମାଙ୍କଡା ପଥର ଦେଖାଯାଏ । ଏହା କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଏବଂ ସୁବିଧାରେ ମିଳୁଥିବାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନେ ଇଟା ଅପେକ୍ଷା ଏହି ପଥରକୁ ଘର ତିଆରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ବେଶି ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ପଥର କଟାଳିମାନେ ପଥର ଖଣିରୁ ପଥର କାଟିବା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରତି ମୂଲ୍ୟ ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଜଣେ ପଥର କଟାଳି ଦୈନିକ ହାରାହାରି ୧୫ ଟଙ୍କାରୁ ୨୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୋଜଗାର କରେ । ଖଣିରୁ ପଥର ଆଣିବାପରେ ତାକୁ ଡ୍ରେସିଂ କରିବା ପାଇଁ ଶହପ୍ରତି ୫୦ ଟଙ୍କାରୁ ୬୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ରାସ୍ତା ଓ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଉନ୍ନତମାନର ପଥର ମିଳିଥାଏ । ଦୈନିକ ଶତାଧିକ ଲୋକ ପଥର କାଟିବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଦୈନିକ ମଜୁରି ପାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତି ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଥାଆନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୈନିକ ୧୦ ଟଙ୍କାରୁ ୧୫ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରୁଥିଲା । ନୀଳଗିରି ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଉଳଗାଡିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ପଥର ଖୋଦେଇ କରୁଥିବା କେତେକ ପରିବାର ବାସ କରନ୍ତି । ଘରର ସମସ୍ତ ସାବାଳକ ଲୋକ ଏହି ପଥର ଖୋଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଚକି, ଶିଳ, ପଥୁରି ଇତ୍ୟାଦି ପଥରର ଗୃହୋପକରଣ ତିଆରି କରିଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ହେଉଥିବା ମେଳା ମହୋତ୍ସବରେ ବିକ୍ରୟ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ରେଡିଓ ମରାମତି

୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ୧୮୬ଟି ରେଡିଓ ମରାମତି ଦୋକାନ ଥିଲା । ଏହି ଦୋକାନୀ ଜଣେ କିମ୍ବା ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଗାଇବା ସହିତ ଭଲ ରୋଜଗାର ମଧ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ସାଇକେଲ-ରିକ୍ସା ଚାଳକ

ସମାଜର ବହୁ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାଇକେଲ-ରିକ୍ସା ଜୀବନ ଧାରଣ ପନ୍ଥା ଯୋଗାଇ ଥାଏ । ସହର ଗୁଡିକରେ ରିକ୍ସା ଅତି ସହଜ ଓ ଶସ୍ତାରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଗମନାଗମନର ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇଥାଏ । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଭଦ୍ରକ, ଜଳେଶ୍ୱର, ବାସୁଦେବପୁର ଓ ସୋର ସହରମାନଙ୍କରେ ୬୫୨ ଜଣ ରିକ୍ସା ଟାଣି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ।

ଶଗଡିଆ

ମଫସଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶଗଡଗାଡ଼ିରେ ଜିନିଷ ପତ୍ର ପରିବହନକରିବା ଅତି ଲୋକପ୍ରିୟ । ସହରମାନଙ୍କରେ ମଧ କେତେକ ଲୋକ ଶଗଡ଼ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଆନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଜଳେଶ୍ୱର, ବାସୁଦେବପୁର, ଭଦ୍ରକ ଏବଂ ସୋରରେ ଯଥାକ୍ରମେ ୧୦୫, ୧୧, ୨୦ ଏବଂ ୮ ଜଣ ଶଗଡିଆ ଥିଲେ ।

କୁମ୍ଭାର

ମାଟିରେ ହାଣ୍ଡି, ଆଟିକା ଗଢିବା କୁମ୍ଭାର ଜାତିର ପାରମ୍ପରିକ ବୃତ୍ତି ଅଟେ । ଏବେ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ, ଆଲୁମିନିୟମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧାତୁର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ହେତୁ ଏହି ବୃତ୍ତି ବିଶେଷଭାବେ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଯେତେ ପ୍ରକାର ପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର ହେଲେ ମଧ ସହରଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୃହକାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପୂଜା କାର୍ଯ୍ୟରେ ମାଟିପାତ୍ରର ବ୍ୟବହାର ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । କୁମ୍ଭାର ଚକ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପାତ୍ର ତିଆରିକରି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମ ଏବଂ ସହରମାନଙ୍କରେ ବିକ୍ରୟ କରିଥାଏ ।

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha

କେତେକ କୁମ୍ଭାର ଦେଶୀ ଟାଇଲ ମଧ୍ୟ ତିଆରି କରନ୍ତି । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ତାନ୍ଦବାଲି ଅଞ୍ଚଳର କୁମ୍ଭାରମାନେ ଚିଲମ ତିଆରି କରିବାରେ ଧୁରନ୍ଧର । ଏହି ଚିଲମ ଗୁଡିକ ଗଞ୍ଜେଇ ଟାଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଖାଦ୍ୟ ରାନ୍ଧିବା, ପାଣି ରଖିବା ଓ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ସାଇତିବା ପାଇଁ ମାଟିପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ କୁମ୍ଭାରମାନେ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ନିଜ ନିଜର ପରିବାର ସଭ୍ୟଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ମାଟି ହେଉଛି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଧାନ କଞ୍ଚା ମାଲ । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରୁ କମ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମାଟି ପରିବହନ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ହେତୁ ମାଟି ପାତ୍ର ଗୁଡିକର ଦାମ କମ୍ ହେଉଥାଏ । ଗୋଟିଏ କୁମ୍ଭାର ପରିବାରର ଆୟ ହିସାବ କରିବା କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ଆନୁମାନିକ ହିସାବରେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଜଣେ କୁମ୍ଭାରର ଦୈନିକ ଆୟ ୧୦ ଟଙ୍କାରୁ ୧୫ ଟଙ୍କା ହୋଇପାରେ ।

ମଟରଗାଡି ମରାମତିକାରୀ

ମଟରଗାଡି ଦିନକୁ ଦିନ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ବଢିବା ହେତୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ସହରମାନଙ୍କରେ ମଟରଗାଡି ମରାମତି ଦୋକାନ ଗଢି ଉଠିଛି । ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଅଛନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ମରାମତି କର୍ମଶାଳାରେ ୫ ଜଣରୁ ୮ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ଛୋଟ ଛୋଟ କର୍ମଶାଳାରେ ୨ ରୁ ୩ ଜଣ ଲେଖାଏଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ୧୯୮୫-୮୬ରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୧୦୦ଟି ମରାମତି କର୍ମଶାଳା ଥିଲା ।

ଦୋକାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ନିଯୁକ୍ତି

ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ବାଲେଶ୍ୱର, ସୋର ଏବଂ ଜଳେଶ୍ୱର ସହରରେ ଓଡିଶା ଦୋକାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମୂହର ଆଇନ୍, ୧୯୫୬ ବଳବତ୍ତର ରହିଅଛି । ଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀ ଦୋକାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ସଂସ୍ଥା ଗୁଡିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନେ ଠିକ୍‌ଭାବେ ପାରିଶ୍ରମିକ ପାଇବା, ସାପ୍ତାହିକ ଛୁଟି, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥାଆନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ନିରାପତ୍ତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମଙ୍ଗଳ ବିଷୟରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରନ୍ତି । ୧୯୮୫ ଡିସେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ସହର ବାଲେଶ୍ୱର, ସୋର ଏବଂ ଜଳେଶ୍ୱରରେ ୭୫୨ଟି ଦୋକାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରହିଥିଲା । ସେଥିରେ ମୋଟ ୨,୧୮୦ ଜଣ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

Digitized by: Odishaarchives.gov.in for Gopabandhu Academy of Administration, Odisha